

Svensk dykerihistoria utrustningar

Dykeri-apparater (dyksystem) i Svensk historia:
Omnämnda /eller inte i Nordisk familjebok 1880 tals uppl.

Den Svenska utrustningen:

(Fahnehjelm, Lindqvist, Carlsson mfl.?) 1839-2011

Den Engelska utrustningen: (Siebe & Gorman)

1875-2011

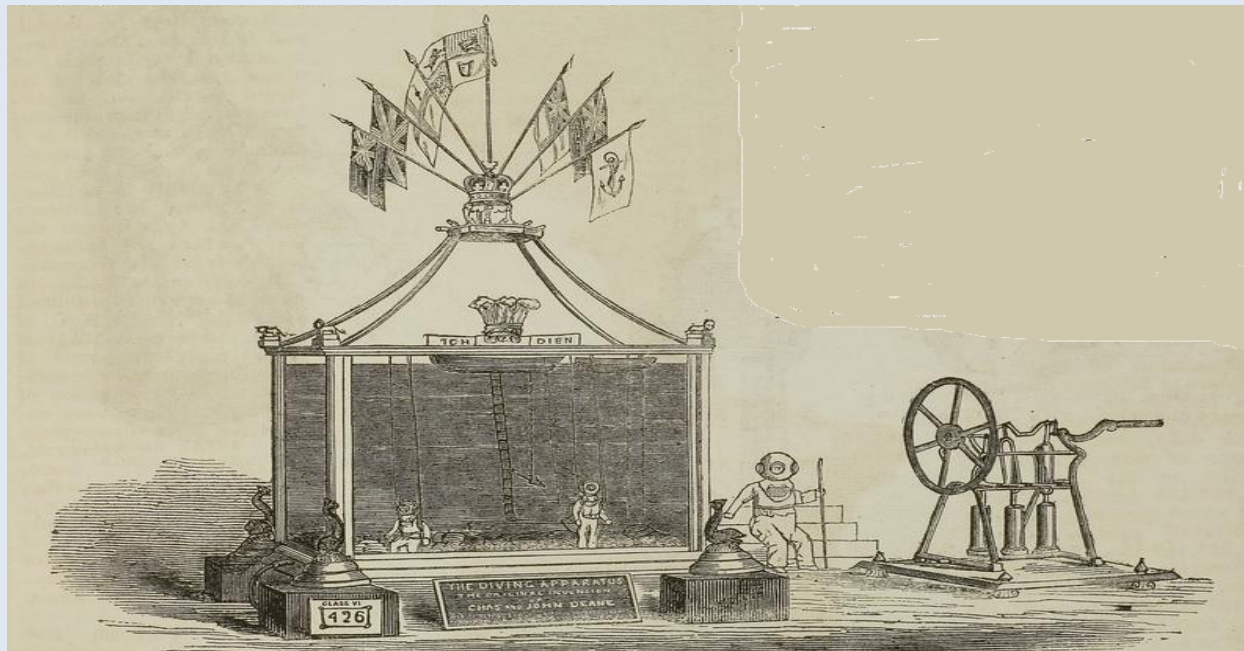

Svensk dykerihistoria utrustningar

Dykeri-apparater (dyksystem) i Svensk historia:
Omnämnda i Nordisk familjebok 1800 tals uppl.

Den Amerikanska utrustningen: (Saknar belägg) 1880?

Den Franska utrustningen: (Rouquayrol-Denayrouze)
1865-1875?

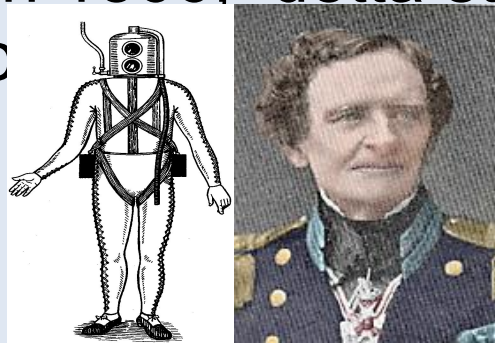
No 426 Dean,-. Dover. Diving apparatus. Monter i Crystal palace, London 1851. Bild: London ill. News.

Svensk dykerihistoria i Karlskrona

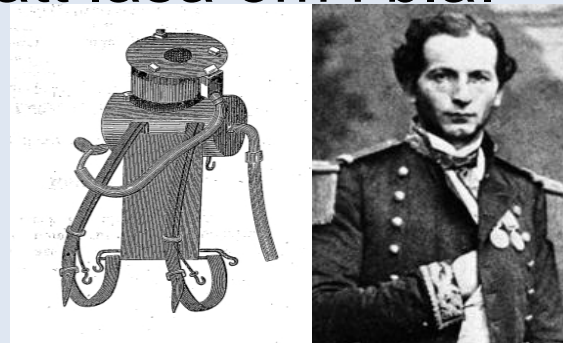
Kungliga Skeppsvarvet i staden skaffade sig tidigt dykar-apparater av svensk tillverkning (Fahnehjelm, Stockholm enl. Cassel). Användandet av dessa utrustningar inom flottan vet vi inte mycket om, ännu.

Liksom många andra länders militär såsom flottor och ingenjörstrupper så införskaffade varvet ett par moderna utrustningar från Frankrike (Rouquayrol-Denayrouze). Dessa anlände med ångfregatten "VANADIS" från Brest sommaren 1866. detta stod att läsa om i bla.

Blekingep

A L Fahnehjelm

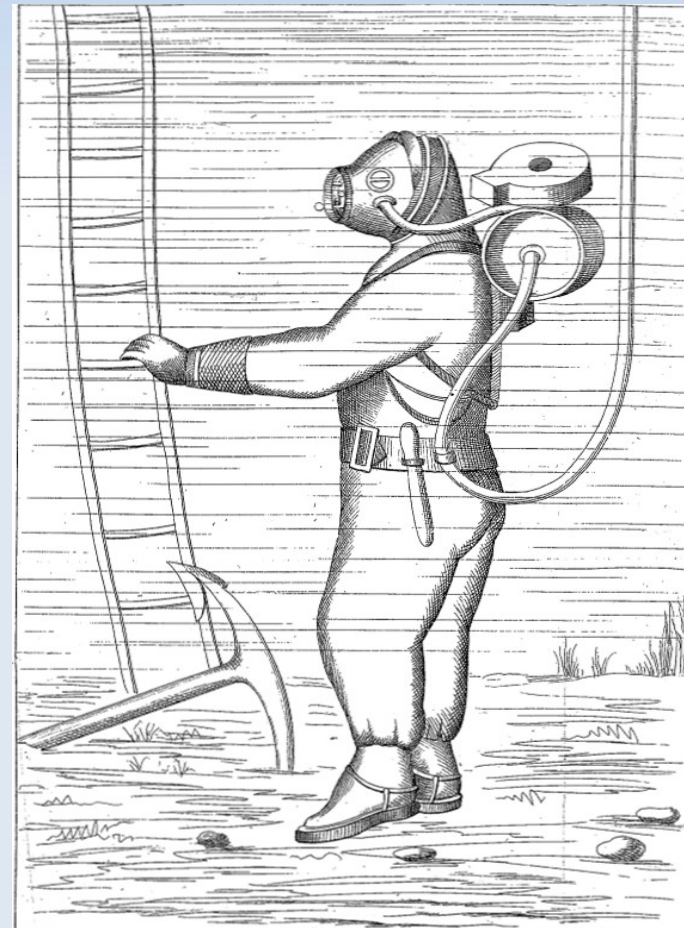

Auguste Denayrouze

Franska utrustningen i Karlskrona

Början med den Franska utrustningen 1866- 07-13.

Dykeriapparat. Under någon tid har på Kongl. Skeppswarshuset härstädes gjorts försök med ett par, enligt Warschefens hemställan, från Frankrike upphandlade och med ångfregatten Vanadis hitkomna dykeriapparater af Hrr Rouquayrol-Denayrouzes tillverkning. I dessa dagar har en af bolagsmännen varit här jemte en fransk dykare och deltagit i försöken, hvarwid dykaren två gånger nedgick under kölen på strustlinieskeppet Stockholm och promenerade rundt omkring skeppets propeller. Fördelen af dessa apparater är att dykaren kan vara mycket länge, ända till tre timmar under wattenet, utan att behöfwa uppstiga. Han bär bakom hufwudet en reservoir, i hwilken oupphörligt luft inpumpas från en på stranden eller på ett fartyg stående luftpump, som med en slang är förenad med reservoiren och ifrån denna sistnämnda går ett rör till dykarens mun. Wid reservoiren är en regulator, som gör att alltid hvarje dykare erhåller jemt så mycket luft, han för sitt wälbefinnande erfordrar. Dykaren kan när han will sjelf uppstiga till wattenytan, blott derigenom att han utandas genom näsan, i stället för att han annars både in- och utandas ensamt genom munnen. Den luft, som utandas genom näsan, kommer mellan dykaredräkten och kroppen hwarigenom personen lyftes och flyter upp.

Dykare försedd med apparat, dräkt och vigter för att arbeta längre tid, 5 å 6 timmar, under wattenet.

Franska utrustningen i Karlskrona

Varvets dykareapparater :

Sommaren 1867

Bergningen af "Skånes" fraktgods har fortfarande. Ingegerd, åtföljd af kanonstörtern Pol lux — som i dessa dagar slutat sin årliga bombkastning — hemkom med en del bergade kött-tunnor, spiklådor, m. m. 36 man kronans manskap, biträdde wid bergningen. 2:ne båtsmän användes som dykare och nedgingo med warfvet dykareapparater En af båtmännen lärde varit under watten i tre timmar. Dykare, tillhörande Trelleborgs dykeribolag, hwilka haft arbete inwid Carlshamn, ha sedermera hitkommit. Godt wäder har gynnat bergningsarbetet. Föga sannolikt är att fartyget skall kunna bergas; dock lär det wara möjligt, ifall det gynnsamma wädet fortfarande.

a) Kautschukdräkten.

b) Metallmasken.

Kautschukdräkten. Dräkten är tillverkad af starkt, men smidigt, vattentätt tyg. Den slutar vid handlederna med manchetter af ren kautschuk, och vid ansigtet med en krage af stark, elastisk väfnad, öfverklädd å båda sidor med ren kautschuk. Denna krages ändamål är att mellan dräkten och masken bilda en hermetisk förening, hvilken åstadkommes genom att kränga nämnde krage öfver maskens kant samt häröfver påsätta och åtdraga tätringen.

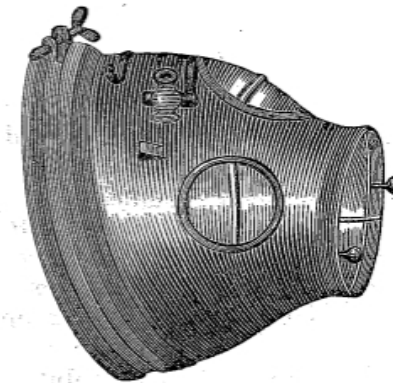

Fig. 14.

Kronans dykare :

Sommaren 1867

Carlskrona. Kronans dykare hafwa för öfning hållit på med upptagande af delar utaf det nära Kungsbron liggande wraket efter skeppet Riga, hwilket för omkring 100 år sedan sprang i luften och sjönk.

Franska utrustningen i Karlskrona

Varvets dykare n:o 6 Carlsson, 88 Borg och 24 Schuster sommaren 1869

Vackert dykerarbete.

(Ur Tidskrift i Sjöväsendet.)

Den 24 sistl. Juni såg man till Karlskrona inbogsaras en i marvatten liggande norsk brigg, vid namn Hnos, hvilken utanför Utklippan i det vackraste väder styrande Vest för styrbords halsar med 2 $\frac{1}{2}$ knops fart, hade blifvit öfverseglad af en holländsk ångbåt. Stöten var så våldsam, att babords ankarlägg som uppbar första stöten, sprang tvärt af, hvilket man måste anse som en lycka, ty sannolikt hade i annat fall fartyget tvärt afklippts. Kaptenen å briggen jemte ett par man af hans besättning hade genast skyndat ombord å ångbåten, på det att den försumlige, såsom tyvärr ofta händer, ej skulle undkomma.

Ångbåtens befälhafvare var dock genast beredvillig att taga briggen på släp, hvilken märkvärdigt nog, ehuru den hade en betydlig quantitet jern i botten, flöt, tillfölje af att den öfriga lasten, plank och bräder, voro särdeles torra.

Man anhöll genast om biträde från krono- varfvat af dess dykare för att utröna skadans storlek, och befanns å babords bog, der stöten skett, ett hål, som i vattenlinien var 8 $\frac{1}{2}$ fot bredt, sträckte sig 11 fot nedåt och var i sin nedersta ända 3 fot bredt.

På grund af denna betydliga skada, och då man befarade, att den gen om ombordläggningen förskjutna lasten hade rubbat fartygets förbindningar, såväl till däcksbalkar som knän, komdemnerades fartyget.

Men en från Norrige ankommen agent för det assurancesbolag som assurerat briggen var af annan tanke och beslöt att försök skulle göras med fartygets räddning.

Varfvets hjälp påkallades ånyo och följande arbete, som är ganska hedrande för dem som utförde det, verkställdes:

Först afjennades de ojenna och sönderbrutna kanterna, hvarefter 1 tums bräder påspikades horisontelt ifrån hålets underkant uppåt, till dess man uppnådde vattenytan. Derefter påspikades utanpå brädbekädnaden en tjärad pressänning, utanpå hvilken lades ytterligare en af ny segelduk tillverkad pressänning, som fästades med vertikala ribbor, och lades derjemte i fogarna mellan bordläggningen och sistnämnde pressänning med fett välinsmord filt.

Sedan detta arbete, som verkställdes på 2:ne dagar, blifvit afslutadt, pumpades fartyget på 3 timmar läns, hvarvid man hade den tillfredsställelsen se, att intet vatten inkom genom det lagade hålet.

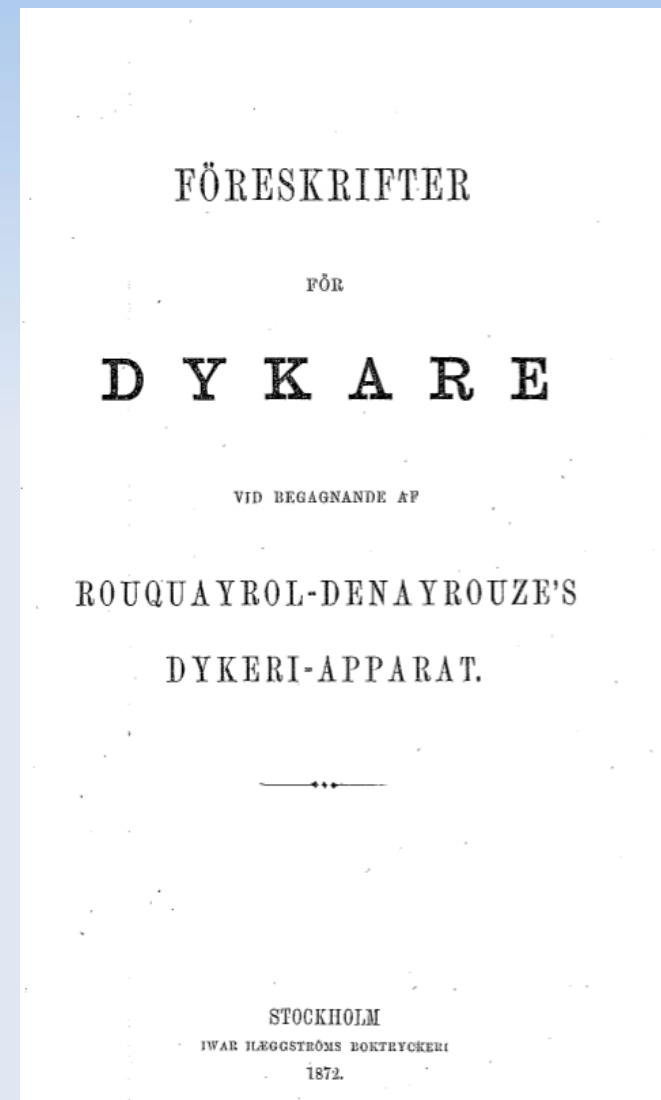
Slutligen må äfven omnämnas att 3:ne dykare vid detta arbete som leddes af flaggkonstapel Gummesson blefvo använda neml.: matrosen af 3:e komp. n:o 6 Carlsson, hvilken arbetade 10 timmar dagligen under vattnet, samt jungmannen af 1:a matroskomp. n:o 88 Borg och båtsmankorporalen af 2:a Ölands komp. n:o 24 Schuster, hvilka turvis voro med arbetet sysselsatta och sålunda hvardera 5 timmar under vattnet. Arbetet fick ock sin belöning utom den moraliska tillfredsställelsen af ett väl fullgjordt arbete, i thy att vederbörande tilldelade dykarne 150 rdr rmt.

Första kursen 148 år sedan

Första kursen (?) vår & sommar 1871, prof vid kölhalningsbron 12 juli 1871.

Kungligt brev rörande dykare i flottan utfärdades 31 mars 1871.

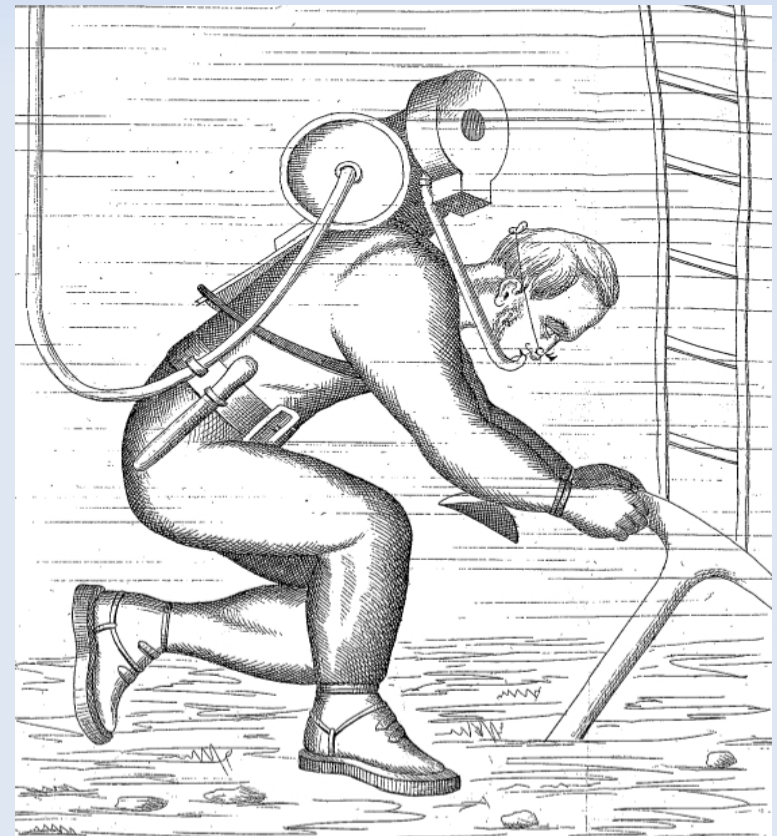
Detta ersattes av Generalorder för dykare 12 december 1873.

Svensk dykerihistoria i Karlskrona

Första kursen (?)
prof 1871-07-12.

Dykareprof aflades i Onsdags förmiddag af en liten nyuppsatt dykerikår, bestående af två timmermän, fem jungmän och en båtsman, hvilka åtta personer genomgått en undervisningskurs i sättet att uppehålla sig och arbeta under vattnet. Två man i sender nedgingo på circa 20 fots vatten vid kölhalningsbron å varfvet och sysselsatte sig omkring 20 minuters tid med att påspika lock och kopparförhyda en nedsänkt stenkista. Profven, hvilka i allmänhet vittnade om personernas lämplighet såsom dykare, åsågos med intresse af stationsbefälhafvaren jemte flera officerare samt åtskilliga damer.

Svensk dykerihistoria i Karlskrona

Generalorder för dykare
12 december 1873,
beskriver villkoren för antagning
och avlöning av dykare
i flottan.

Karlskrona.

Generalorder. Kongl. Maj:t har genom bref den 12 December 1873 funnit godt att, med upphäfvande af de i brefvet den 31 Mars 1871 meddelade föreskrifter angående dykares antagning och aflönande m. m., stadga och förordna: att till dykare vid stationen må af matrosar, jungmän, båtsmän och hardtverkare inöfvas så stort antal, som finnes af behofvet påkalladt; att den, som blifvit såsom dykare godkänd, är berättigad att, såsom ersättning för besväret med och äfventyret vid dykerifärdighetens förvärfvande, erhålla 25 rdr rmt, att utgå af anslaget till sjövapnets öfningar; att den, som i egenskap af dykare blifver sjökommenderad, erhåller en tillökning af 15 öre i den dagliga aflönningen, hvilken tillökning jemväl skall utgå af nämnde anslag; att ersättning för det arbete under vattnet som varar till och med en half timma, utgår med 1 rdr 50 öre, samt för dylikt arbete, som pågått längre tid, med ett belopp hvilket i förhållande till arbetets långvarighet och besvärlighet, må, efter vederbörande chefs bestämmande, ökas till högst 5 rdr pr dag; samt att kostnaden för dykeriföretag påføres det arbete eller det ändamål, hvarföre det företagits. — Under den tid stationsbefälhafvaren, contreamiralen m. m. C. A. Sundin, är frånvarande från stationen, förrestår kommandören m. m. G. Indebetou stationsbefälhafvarembetet härstädes. — Januari månads lön utbetalas till officerare af flottans särskilda kårer och till marin-ingeniör-staten Tisdagen den 13, Onsdagen den 14 och Thursdagen den 15 d:s.

Svensk dykerihistoria i Karlskrona

Vilket arbete fick man då
som dykare i flottan ?
Ett av de första jobben
beskrivs i stycket här
till höger.

Sjunktet fartyg. Med anledning af gjord
anhållan om dykarehjelp för upptagande af den
vid Fogelmara i Chistianopels socken i vår
sjunkna skonerten Victoria har en af de vid
sistomämnda dykareprof godkände timmermän-
nen i Lördags middag afrest till stället för att
biträda vid fartygets upptagande.

Svensk dykerihistoria i Karlskrona

1875-08-24

Så småningom blev dykare kommenderade på flottans fartyg där man säkert hade flera olika uppgifter, ett något udda uppdrag var att bärga tjuvgods som Hiert & Tector sänkt vid Östgöta-skären vid flykt undan rättvisan.

— **Bergadt tjuvgods.** En korrespondent till "Wisby-
P:n" uppräknar det gods, som bosvarne Hjert och Tector
nedsänkte i Östgöta-skären, och som ångtorvetten "Thors"
dykare lyckats från hafsbotten återupptaga. Det stulna
godset, inlagdt i en mössa, bestod af: 27 matstedar, 5
théstedar, 2 soppsleswar, en gammaldags rund, platt sted,
1 sås-sted, 1 flocka — detta allt af silfwer; och vidare, än
silfwer än guld: 1 broche, 6 swampdoxor, en större silf-
werdoxa med inneliggande 22 st. guldringar och 2:ne ör-
hängen, hwaraf de flesta ringarna woro hopböjda eller
sammanflagna, troligen att gifwa bättre utrymme. Ör-
hängena, som icke klämts ihop eller skadats, woro af
gammaldags fint-fint filigrans, m. m.

Svensk dykerihistoria i Karlskrona

KUNTZE & Co
Fabrik & lager af Gummi- & Guttaperchavaror.
Stockholm.
Filial-depot i Göteborg.

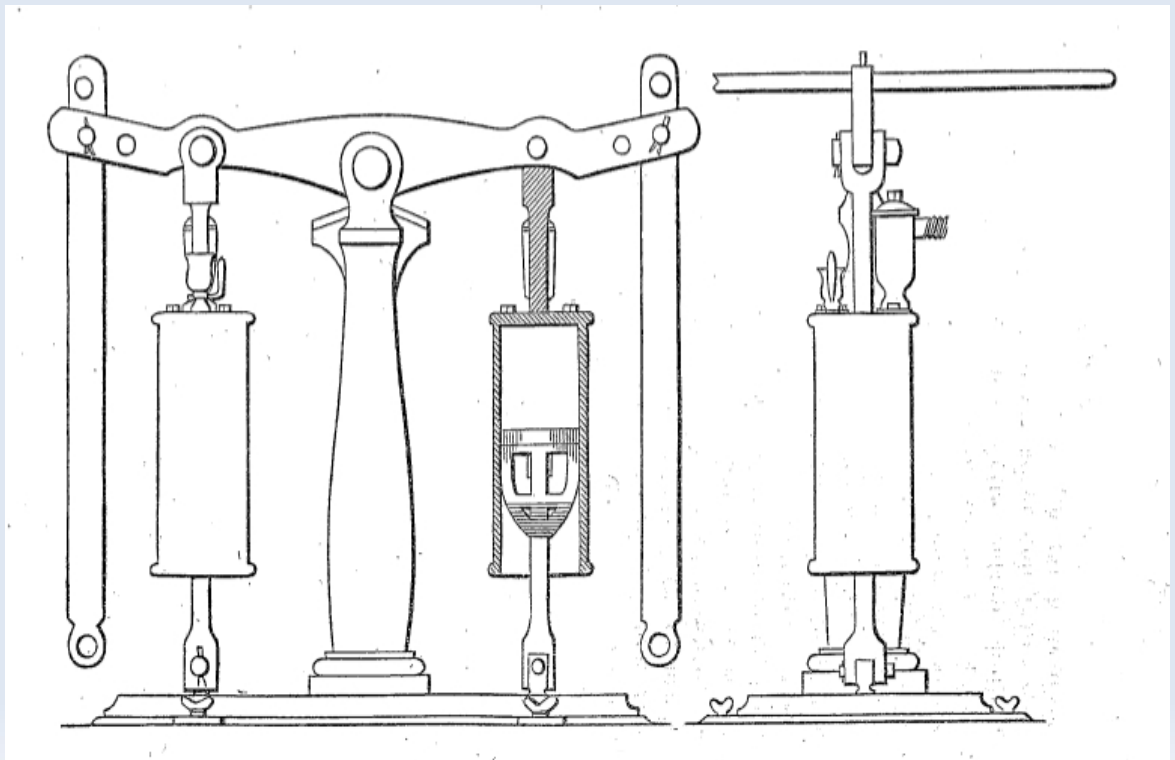
Siangar af 1ma kvaliteter med och utan hampinlägg och spiraler.
Packningar för ånga, gas och vatten; utskurna ventil- och pump-klaffar, hänsar m. m. Snören i alla dimensioner, steam- och talk-packningar.
Buffers-ringar m. m. för jernvägar, ånghammare, mekaniska väfstolar m. m.
Gummi drifremmar af utmärkt kvalitet i alla storlekar. — Dessa remmar utmärka sig framför läderremmar:

- 1:o genom en vek och jemn yta, som gör att de städse löpa jemnt med utomordentlig dragkraft, hvarigenom 20 % högre kraft än med läderremmar vinnes.
- 2:o de tåla alla slags temperaturer och fuktighet, utan att taga skada. De egna sig därför särdeles väl för användande på öppna och fuktiga ställen, såsom till åkerbruks-maskiner, sågverk, pappersbruk, m. fl.
- 3:o de äro billigare än läderremmar.

Vattentåta beklädnader för mekanici, mineurer, fiskare, jägare, resande m. fl.
Gummi-hästs skor, som förhindra halka och inträngande af stenar, spik, glas m. m. i hästens fot, förekomma hofträng och ge åt foten en ökad spänstighet och uthålla i styrka 4 gånger jernskor. Användas och recommenderas vid Kongl. Veterinär-inrättningen i Stockholm.

Deckelremmar för pappersbruk.
Dykeri-apparater, efter franemannen Rouquayrol-Denayrouze's system.
Hattformar för pressning af filt- och stråhattar.
Fläktar för blåsbälgar.
Brand- och trädgårds-sprutor af utmärktaste nya konstruktionen från 14 Rdr pr st.
Tvättvridningsmaskiner af bästa konstruktioner.
Hårdgummi (Ebonit) i skifvor och stänger m. m.
Gas-behållare.
Af guttapercha, skifvor, snören, remmar m. m.
Dessutom medicinska och chirurgiska artiklar m. m., jemte allt, som i denna väg existerar.
Beställningar efter ritningar och modeller, äfvensom reparationer utföras.

Illustrationer hämtade ur samtida annons från den Svenska agenten 1870 (tv), och ur Instruktion för dykare 1872 (th). Denna instruktion var säkert framtagen av / för den nybildade dykerikåren, på nästa sida finns exempel på hur en Dykeri-journal skulle utformas enl. instruktionen.

Svensk dykerihistoria i Karlskrona

D y k e r i - J o u r n a l.

År och dato.	Namn och yrke.	Tid under vattnet.				Arbetet.	Instrument eller verktyg vid arbetet.	Arbetsintyg.	Väder och sjögång.	Vind.	Anmärkning.
		f. m.		e. m.							
		t.	m.	t.	m.						
1872											
27 Juni.	N ^o 12. Åström, Kanonier.	2	10	1	15	Tätat en läcka på N. N. fartyg.	Plåt, hammare, spik.	Bra.	Mulet, hård sjö.	N.O.	En mindre läcka upptäcktes vid sidan af den första.
30 Juli.	N ^o 19. Nobel, Båtsman.	1	25			Uppsökt och påslagit en förlorad dragg.	Löståg.	Bra.	Klart, stiltje.	N.	Lerbotten.
D:o.	N ^o 27. Groht, Öfver-Kanonier.			3	05	Upptagit diverse effekter från ett sjunket fartyg.	Löståg, yxa och knif.	Bra.	Halfklart, lindrig sjö.	S.O.	En tung kista befanns ligande på botten ett stycke från fartyget.
1 Augusti.	N ^o 10. Hagman, Matros.	2	15		30	Rengjort botten om babord på kanonångslupen Aslög.	Rothorste och levang.	Illa, göres om igen.	Halfklart, mojt.	S.V.	Omöjligt att se under arbetets utförande.
D:o.	N ^o 15. Stör, Båtsman.	2	0	2	10	D:o D:o om styrbord.	D:o.	Bra.	B. K. regn.	S.V.	

Svensk dykerihistoria i Karlskrona

2011-03-26 SLUT, Tack för denna gång.

Denna presentation är en arbetskopia, varför inte alla källor redovisats. Materialet är ur eget arkiv och tryckta källor, de flesta tidningsartiklar är ur Blekinge posten. Datum och timade händelser kan inte ses som absolut exata. Vid frågor rörande innehållet kontakta: SDHF/ Hans Bohlin.